

deperditus iterato recuperetur. Et
 debant Unctionis Sacramentum ab
 eodem iterari non posse, nisi effluxo
 tempore; hinc statuerunt, eundem
 Fratrem, si mortem evaserit, post
 tres annos iterum perungi posse.
 Censuerunt denique alii, apud Petrum
 Cantuarum in *Summ. c. 172.* & Du-
 randum *lib. 1. Rational. Divin. Of-
 fici. c. 8. n. 25.* non licere Extremam
 Unctionem intra ejusdem anni spatium
 repetere, etiamsi contingeret, quem-
 piam in periculosum morbum iterato
 incidere. In hac sententia fuit ille idem
 anonymus Auctor codicis Turonensis,
 cujus supra meminimus; ait quippe:
*Novissimi mense semel tantum commu-
 nicet æger. Hic idem solo non bis un-
 gatur in anno.* Neque eam sæculo XVII.
 ab omnium mente deletam, colligimus
 ex Synodo Iprensi, eodem sæculo la-
 bente, habita ab Episcopo Rithovio,
 in qua *tit. 17. c. 3.* postquam declara-
 tum fuit, posse Extremam Unctionem,
 quodcumque opus fuerit, eadem
 denud administrari, additum legitur:
*Proinde consuetudinem; secundum
 quam non consuevit hoc Sacramen-
 tum intra annum iterari suscipi; e-
 tiamsi altera gravis obveniat infirmi-
 tas, tamquam novam abrogamus.*
 Equidem jamdu antea praveverat, &
 communi usu recepta atque approbata
 fuerat sententia hujus Sacramenti ite-
 rationem permittens, quotiescumque
 Fidelis in novum incidit morbum, &
 in diversum adducitur vitæ discrim-
 inem. Ideo enim, ut ratiocinatur S.
 Thomas in *supplem. 3. part. q. 33. art. 1.* Sacramenta Baptismi, Confirma-
 tionis, & Ordinis, nequeunt, sine
 sacrilegio, iterari, quia impediunt cha-
 racterem, & producent effectum per-
 petuum; Sacramentum autem, quod
 habet effectum non perpetuum po-
 test iterari sine injuria, ut effectus

quia sanitas corporis & mentis, que
 est effectus hujusmodi Sacramenti,
 potest amitti, postquam fuerit per
 Sacramentum effecta; ideo hoc Sa-
 cramentum, sine sui injuria, potest
 iterari. Idem quod S. Thomas, docet
 Magister sententiarum in *4. dist. 23.*
 Guillelmus Alisiodorensis *lib. 4. dist. 23.*
 Guillelmus Tract. 7. cap. 2. S. Bonaven-
 tura in *4. dist. 27. art. 2. quest. 4.*
 ceterique Scholastici, quorum sen-
 tentiam sua tandem infallibili auctori-
 tate firmarunt Tridentini Patres *sess. 14. c. 3.* definiens: *Quod si infirmi
 post susceptam hanc Unctionem con-
 valuerint, iterum hujus Sacramenti
 subsidio utantur, cum in aliud
 simile vitæ discrimen inciderint.*

IV. Verum, adeo diversa sunt
 hominum ingenia, ut illud idem Sa-
 cramentum, quod plerique nunquam
 iterari posse affirmarunt, alii etiam
 in eadem infirmitate, sæpius repeti
 voluere; etenim in antiquo codice
 manuscripto Sancti Remigii, circa an-
 num millesimum exarato, & pro-
 lato ab Hugone Menardo in *notis
 Sacramentar. S. Gregorii*, statuitur,
 infirmos vita periclitantes, per septem
 continuos dies & Christi Corporis
 Viatico recreandos, & sancto oleo
 esse perungendos; eundemque ri-
 tum clarus adhuc, & magis aper-
 te prescribunt Theodolphus Aure-
 lianensis in *suo secundo Capitulari*,
 apud Baluzium *tom. 7. Miscell.*
 alique multi antiqui libri rituales,
 apud Martene *cit. lib. 1. cap. 7. art. 2. num. 5.* Sed usus postea ab
 universa Ecclesia receptus, à Theolo-
 gis communi calculo approbatus, &
 Synodorum, ac Ritualium auctori-
 tate roboratus, obtinuit, ut senel
 dumtaxat, in eadem infirmitate, Ex-
 tremam Unctio adhibeatur; una siquidem

necessaria suppediat vires ad illa in-
 commoda evitanda, que morbus af-
 fert, quo actu æger laborat. Atque
 ut Theologos prætermittamus, qui in-
 numeri sunt, ita servandum decer-
 nunt statuta Synodalia Danielis Nan-
 netensis, Stephani Parisiensis Episco-
 pi, Synodus Cameracensis anni 1586.
tit. 12. c. 4. Pastorale Mechliniense,
 Viennense, Lemovicense, aliæque
 quamplurima congesta à Lauvojo,
tom. 1. pag. 552. & Van-Espen *cit.*
part. 2. tit. 8. c. 3. num. 32. & seq.
 Durante autem infirmitate, si post
 susceptam Extremam Unctionem mor-
 bus ita remittat, ut ægrotus mortis
 periculum evasisse videatur, sed an-
 tequam convalescat iterum in vitæ
 discrimen relabatur, juxta præsentem
 disciplinam, poterit, absque scrupu-
 lo, denud sacra Unctione muniri;
 quemadmodum disertè tradit D. Tho-
 mas in *4. dist. 23. q. 2. art. 4. §.*
Ad secundam questionem, inquires
 Hoc Sacramentum non respicit tan-
 tum infirmitatem, sed etiam infir-
 mitatis statum, quia non debet da-
 rri, nisi infirmis, qui secundum hu-
 manam æstimationem videntur mor-
 tis appropinquare. Quædam ergo in-
 firmitates non sunt diuturnæ; un-
 de si in eis datur hoc Sacramentum,
 tunc cum homo ad illum statum
 perveniat, quod sit in periculo mor-
 tis, non recedit à statuto illo, nisi infir-
 mitate curata; & ita iterum non de-
 bet inungi; sed si recidivum patia-
 tur, erit alia infirmitas, & poterit
 fieri alia unctio. Quædam verò
 sunt ægritudines diuturnæ, ut hec-
 tica, & hydropisis, & hujusmodi;
 & in talibus non debet fieri inunctio,
 nisi quando videntur perducere ad
 periculum mortis; & si homo illum
 periculum evadat, eadem infirmitas
 durante, & iterum ad similem
 statum per illam infirmitatem redu-

ncatur, iterum potest inungi, quia
 nam est quasi alius infirmitatis sta-
 tus, quamvis non sit alia infirmitas
 simpliciter. Idem quod à D. Tho-
 ma audivimus, decernunt Synodus
 Lingonensis anni 1404. Senonensis
 anni 1524. Carnotensis anni 1526.
 apud Natalem Alexandram *suprà cit.*
lib. 2. cap. 5. regul. 19. quibus con-
 sentiunt Rituale Romanum *tit. de Ex-
 tremæ Unctione*, Rituale Cardinalis
 Sanctorii *pag. 374.* ubi legitur: *In
 eadem infirmitate hoc Sacramentum
 iterari non debet, nisi diuturnæ sit,
 & infirmus, cum visus esset melius
 se habere, iterum in periculum mor-
 tis incidit; Rituale Argentinense tit. de
 Extrem. Unction. §. 4.* ac omnia
 Pastoralia modo commemorata; vix
 videre est apud citatum Van-Espen,
 qui non inopportune Parochos monet,
 ne nimium scrupulosè in hoc se ger-
 rant; sed si dubitent, an revera mor-
 bus sit mutatus, seu num idem, vel
 diversum sit vitæ periculum, in quo
 ægrotus versatur, expedire ait, ut ad
 Sacramentum iterationem propendeat,
 eo quod hæc iteratio conformior sit
 veteri Ecclesie consuetudini, & per
 eam novum spirituale subsidium & le-
 vamen infirmo obveniat.

CAPUT IX.

De cautela in constitutionibus Syno-
 dalibus adhibenda, cum in eis agitur
 de Sacramento Ordinis. Plura de
 questione, utrum in cuilibet Ordini
 minoris collatione verum conficia-
 tur Sacramentum, quam nonnulli
 Episcopi in suis constitutionibus Syn-
 odalibus aut decidisse, aut
 ignorasse visi sunt.

Vidimus multis in Synodis, cum
 de sacris Ordinationibus habe-
 tur sermo, graviter increpari, quod ad
 Ordines suscipiendos accedere audent
 cum

rhodoxi constantiter asserunt, & definitum est à Tridentino *sess. 23. cap. 3. Cum Scripturæ testimonio, Apostolica traditione, & Patrum unanimi consensu perspicuum sit, per sacram Ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè unum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis; & can. 3. Novatorum perstringens auidaciam: Si quis dixerit, Ordinem, sive sacram Ordinationem non esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitiis, aut esse tantum ritum quemdam eligendi Ministrorum verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit. Hinc omnes Theologi inferant, Fide Divina tenendum, saltem Ordinationem Sacerdotum esse verum & proprium Sacramentum; ad veritatem enim prædictæ definitionis universalis, necesse est, ut ea ad minimum complectatur. Ordinem præstantissimum, quale est Sacerdotium. Inter eosdem etiam communiter convenit, veram Sacramenti rationem participare Episcopatum, & Diaconatum; quinimò de Episcopatu, etiam ab aliquibus non censeatur Ordo, diversus à Sacerdotio, cujus tamen, juxta omnes est extensus, perfectio, & complementum, id esse pariter de Fide, affirmat Petrus Soto in *Instit. Sacerdotum lect. 4. de Sacram. Ord. aut saltem non posse, si ne periculo, & gravis erroris nota, hoc tempore negati, asserunt Medina lib. 1. de sacerorum hominum continentia c. 14; & Vazquez tom. 3. in 3. part. S. Thom. disp. 240. cap. 4. in princip. De Diaconatu verò, quamvis Bellarminus *Controv. 3. de Sacram. Ord. cap. 6. in princ.* existimet, id non esse de Fide; Quia non potest id evidenter deduci ex verbo Dei scripto,**

II. Ordinem, seu verius sacram illam caeremoniam, qua inaugurantur Ecclesiæ Ministri, cujus effectus est ipse Ordo, esse verum & proprium novæ Legis Sacramentum, præfictæ quidem negarunt Lutherus in *lib. de captiv. Babylon. cap. de Ordine, Illyricus in confess. Antuerpiensis c. 11. Kemnitius in 2. part. ex amnis Concilii Tridentini disp. de Sacram. Ord. aliique Novatores; sed omnes Or-*

to, vel tradito; neque extat ulla Ecclesiæ, de hac re, expressa determinatio; idemque asserant Dominicus Soto in 4. dist. 24. q. 1. art. 4. & Estius *ead. dist. §. 8. vers. Ad questionem porrò*; atamen de Tridentini definitione liquidò inferri autumat Vazquez *eodem tom. 3. disp. 238. cap. 2. inquis: » Ego tamen valde miror, viros non vulgariter doctos » aut decretum Concilii Tridentini sess. 23. cap. 6. non legisse, aut plane » non intellexisse, ubi definitur in hunc » modum: Si quis dixerit in Ecclesia » Catholica non esse Hierarchiam, Di- » vina ordinatione institutam, qua » constat ex Episcopis, & Presbyteris, » & Ministris; anathema sit. Ex » quo canone expressè liquet, Hierar- » chiam jure Divino institutam, non » solum constare Episcopis, Presby- » teris, seu Sacerdotibus, sed etiam » Ministris. Per Ministros autem, ut » minimum Diaconos intelligere oportet; cumque de cæteris inferioribus » Ordinibus nemo, etiam probabiliter » conjectura ductus, asserere possit, » canonem esse intelligendum, super- » ne, ut dicamus, de Diaconis non » posse non intelligi."*

III. Consultò autem, pergit Vazquez, Concilium eam vocem *Ministris* adhibuit, ut Diaconos denotaret: *de reliquis autem nihil definit, sed scholæ disputationi relinqueret; si quidem questio valde admodum difficilis & inplexa est, an reliqui Ordines, Diaconatu inferiores, verum sint Sacramentum. Omnes veram Sacramenti rationem participare docent S. Thomas in 4. dist. 24. quest. 2. art. 1. questionum, 3. & in supplement. 3. part. 4. 37. art. 2. S. Bonaventura in 4. dist. 24. art. 2. quest. 4. Franciscus Victoria in Summ. de Sacram. quest. 206. Petrus Soto de Instit. Sacerdotum lect. 4. circa medium. Silvester in*

*Summ. verb. Ordo, 1. quest. 1. in fin. & quest. 2. in princip. Melchior Cananus de Loc. Theol. lib. 3. cap. 4. Bellarminus cit. lib. 1. de Sacram. Ord. cap. 7. & 8. quorum sententiam, & communionem & probabiliorum vocant Gregorius de Valentia tom. 4. dis. 9. quest. 1. punct. 4. §. Tertia opinio, Hallier de sacr. Elect. & Ordinat. part. 2. sess. 2. c. 1. art. 2. §. 6. & 7. Cabassius in theor. & prax. Jur. Canon. lib. 3. cap. 16. num. 3. Auctor Theologiæ moralis ad usum Seminarii Petrocorensis tom. 4. lib. 2. tract. 3. cap. 2. quest. 4. & 5. Estius in 4. dist. 24. §. 8. vers. Alitè denique, qui etiam paulò inferius vers. Ad questionem porrò, sibi videri addit, in hanc sententiam propendere Concilium Florentinum, ac Tridentinum. Nec præterea desinere aliquot Juris Canonici Periti, quos refert Vazquez *disp. 237. cap. 1. qui etiam prime Clericali tonsuræ veram Sacramenti rationem adscriperunt.**

IV. Censent alii ex Ordinibus, infra Diaconatum, solum Subdiaconatum pertinere ad Sacramentum Ordinis; cæteros verò, quamvis certum Ministrorum ordinem in Ecclesiâ constituent, ad Sacramenti tamen dignitatem non assurgere, opinantur. Ita sentit Michael Medina *lib. 1. de Constitut. cap. 46. Vazquez cit. disp. 237. c. 2. & disp. 238. per tot. & Navarrus man. cap. 22. num. 18. vers. Quare probabilis videtur; in quorum sententiam videtur non nihil inclinare Cardinalis Bona *Ret. liturgic. lib. 1. cap. 25. ubi num. 16. de Subdiacono dicitur, aut fuerint à Christo Domino instituti: » Secundus Ministrantium locus Subdiaconorum est, quorum licet expressa mentio in sacris litteris non reperitur, eorum tamen institutio vel ad Christum, ut » recentiores Scholastici existimant, vel**

rad Apostolos referenda est: ceteros vero inferiores Ordines recentiora esse instituti, non obscure affirmat, iniquis *seq. num. 17.* „Tertia classis Ministrantium Clericos minorum Ordinum complectitur, Acolythos scilicet, Exorcistas, Lectores, & Ostiarios; quos antiquissimos esse, & ab Apostolis, vel ab immediatis eorum Successoribus institutos, Doctores scholastici asserunt, sed non probant.”

V. Alii denique omnibus Ordinibus, exceptis Presbyteratu, & Diaconatu, veram Sacramenti rationem, virtutem & excellentiam adimunt. Hanc sententiam tenet Scholasticorum princeps Petrus Lombardus *lib. 4. dist. 24.* quem à suis discipulis penè relicto, sectati postea sunt Habertus *in notis ad Pontificale Græcorum p. 48.* Goarius *in notis ad Euchologium pag. 247.* Morinus de *sacr. Ordin. exercit. 11. cap. 1. num. 3.* ubi tanta firmitate huic sententiæ inheret, ut eide[m] neminem facile contraire posse arbitretur: „Cum ego examino, & perpendo (ait Morinus) antiquiorum Patrum de Subdiaconatu, & minoribus Ordinibus testimonia, positionem illam, qua asseritur, & Subdiaconatum, & quatuor minores Ordines non esse Sacramenta, iudico tam esse certam, & evidentem, ut qui eam consideraverit, ire contra vix possit.” Morino consentiunt Juenin de *Sacram. diss. 9. quest. 6. cap. 1.* Tournely de *Sacram. Ord. quest. 6. art. 4. & art. 5.* alique plurimi recentiores, Boucat *in Theologia Patrum tom. 5. diss. 6. de Ordinis institutione art. 8.* ubi latè ostendere conatur, opinionem hanc esse valde probabilem. Vultasse *in tract. de Sacram. Ordinis part. 2. quest. 4. art. 2.* Habert. *in Theologia dogmatica & mo-*

rali tom. 7. de Ordine part. 1. cap. 6. per tot. Herminier in tract. de Sacramentis tom. 3. cap. 3. concl. 3. & 4.

VI. Ideo autem Doctores in tot diversas scissi sunt opiniones, quia obscura & incerta est Ordinum, infra Diaconatum, origo, à qua unice pendet questio[n]is decisio; etenim, si ea referenda sit ad Christi Domini institutionem, nemo audebit illis detrachere Sacramenti dignitatem, cuius cetera habere requisita, facile demonstrabunt; si verò adinventi & constituti sint ab Ecclesia, non poterunt savè veram participare rationem Sacramenti, ad quod de novo instituendum sola Ecclesiæ auctoritas non protrahitur. At hanc originem indagare est operosum, assequi verò ferè impossibile. Patentur omnes, in sacris literis nullam fieri mentionem de Ordinibus Diaconatu inferioribus; sed non exinde rectè inferri, eos non esse à Christo Domino institutos, ajunt Auctores primæ sententiæ; potuit quippè evenire, eorundem institutionem fuisse à Christo Domino Apostolis ore traditam; atque ita reapere evenisse, hac ratiocinatione plane ostendi opinantur. *Quod inter sa tenet Ecclesia, nec Conciliis institutum, sed semper retentum est, non nisi auctoritate Apostolica traditum rectissimè creditur; firmissima regula est, quam nobis præbet Augustinus lib. 4. contra Donatistas c. 24. n. 31. & 9. Oper. col. 140.* Hanc autem regulam rei nostræ convenire, est manifestum; etenim quin ullum reperitur Concilium, in quo instituti fuerint Ordines Diaconatu inferiores, eos nihilominus semper, ab Ecclesiæ primordiis, in Ecclesia fuisse; semperque constanter retentos, scimus. Equidem, quod speciatim attinet ad Subdiaconatum, expressam illius mentionem faciunt Cyprianus *epist. 48.* Sy-

Synodus Eliberitana *can. 30. tom. 1. Collectionis Harduini col. 253.* Laodicensis *can. 21. & 22. ibid. col. 785.* Athanasius *epist. ad Salutaris, & Synodus Cathaginensis IV. anni 398. cap. 5. tom. 1. Collectionis Harduini col. 979.* Quod verò ad alios pertinet minores Ordines, idem Cyprianus *in ead. epistola*, præter Hypodiaconum, nominat Acolythum, cuius pariter meminit Augustinus *epist. 194.* alias 104. quam se, per Albinum Acolythum, Syxto misisse significat. Cyprianus *idem epist. 33.* affirmat, Aurelium Confessorem fuisse à se in Lectorem ordinatum; & Confessores ad eundem Cyprianum scribentes *epist. 17.* & Lectorem, & Exorcistam commemorant; *Presento* (iniquunt) *de Clero, & Exorcista, & Lectore.* Lectoris quoque fit mentio in Concilio Sardicensi *can. 247. can. 13. tom. 1. Collectionis Harduini col. 645.* & Chalcedonensi *can. 13. tom. 2. ejusdem Collectionis col. 607.* Narrant præterea Theodoretus *lib. 3. cap. 2. Socrates lib. 3. cap. 1.* Julianum, ante apostasiam fuisse Lectorem in Ecclesia, & post apostasiam jusse, ut ad instar Ecclesiæ Catholicæ, in templis Gentilium essent Lectores. Sed quod magis est Cornelius Papa epistola ad Fabium, Episcopum Antiochenum, circa annum 251. exarata, Romanum Clerum enumerans, omnes nominatim & majores & minores Ordines recenset, Romæ adesse affirmans *n. 3.* ex recensione Constant *col. 150.* „Presbyteros quatuordecim, Diaconos septem, Subdiaconos septem; Acolythos duos, & quadraginta, Exorcistas autem octo, & Lectores, cum Ostiariis, quinquaginta duos.” Et citata Synodus Cathaginensis *IV. can. 5. 6. 7. 8. & 9.* non solum singulos prædictos Ordines nominat, sed mo-

dum designat, quo eorum quilibet ab Episcopo conferretur. Porro recentiores hujus sententiæ patroni missa faciunt antiquiora testimonia, quæ ad eandem roborandum assertionem olim proferbantur ex Canone Apostolorum 60. ex Constitutionibus Apostolicis *lib. 3. cap. 11.* ex epistola Ignatii ad Antiochenos, ex Dionysio *cap. 3. Eccles. Hierarch.* atque ex Synodo Romana sub Sylvestro, in quibus idem Ordines singillatim pariter enumerantur; quia sciunt, ab hodiernis Criticis rejici, & suppositicia haberi; neque huic dubiis monumentis esse indigere autumat, cum ex allatis, certò genuinis, satis luculenter demonstratum credant, omnes Ordines ab Apostolis ad nos pervenisse. „Si enim (concludit Melchior Canus *cit. lib. 3. cap. 4. ubi regulam ab Augustino acceptam rei, quam versamus, applicat*) consuetudinis conservate, originem, & principium nec ad summos Pontifices, nec ad Concilia Episcoporum referre possumus; sed ea consuetudo ad Apostolorum usque tempora retrotrahitur; conficitur planè, illam à Apostolis esse profectam.”

VII. Verùm plura ad hæc reponunt Auctores contrarii. Atque in primis, esto (iniquunt) omnium Ordinum origo ad Apostolos referatur, atamen non inde conficitur, eos esse à Christo Domino, omnium Sacramentorum novæ Legis primo, & unico Auctore, institutos; ut enim ibidem fatetur idem citatus Melchior Canus, ipsimet Apostoli plerique ad Ecclesiæ utilitatem constituere, potestate quidem à Christo Domino accepta, sed quæ sibi non fuerant ab eodem Christo immediate tradita, quæque propterea obnoxia fuere mutatio-

nibus; quibus certe non potuerunt subesse præcepta à Christo data, multoque minus Sacramenta ab eodem instituta. Hujus autem secundum generis esse Ordines Diaconatu inferiores, etiam à Apostolis suam debent institutionem, vel ex hoc evidenter constat, quod nec semper, nec ubique fidem, atque eodem numero sicut habuit. Etenim Ecclesia Græca, quidquid sit, an proxima ad Apostolicam ætate omnes habuerit minores Ordines, quod negat quidem Morinus exercit. 14. cap. 1. sed affirmat Schelstratus ad Concil. Antiochen. diss. 4. esp. 17. & pluribus probat Hallier de sacr. Elect. & Ordin. part. 2. sect. 1. cap. 1. art. 1. §. 4. num. 27. nunc certe alios Ordines infra Diaconatum non admittit, nisi Subdiaconatum, & Lectoratum, cæteros vero in suis Euchologiis, à mille, & amplius annis, numquam recensuit. Similem mutationem factam deprædicant in Ecclesia Latina, in qua ultra quatuor minores Ordines, quos retinemus, quondam numerabatur etiam Ordo Cantorum, seu Psalmistarum, de quo fit expressa mentio in Concilio Carthaginiensi III. anni 397. can. 21. tom. 1. Collectionis Harduini col. 967. *Ut Clericum alienum nisi concedente ejus Episcopo, nemo audeat vel retinere, vel promovere in Ecclesia sibi credita. Clericum autem nomen etiam Lectores, & Psalmistas, & Ostiarii retinent;* & in citato Concilio Carthaginiensi IV. can. 10. ubi specialis ritus præscribitur ordinandi Psalmistam, seu Cantorem; & magis disertè Isidorus Hispalensis etymol. lib. 7. cap. 12. relat. in Can. Cleros, dist. 21. inter Ecclesie Ministrorum proprium & distinctam locum assignat Psalmistis; *Generaliter Clerici nuncupantur omnes, qui in Ecclesia Christi deserviunt, quorum gradus, & nomina*

sunt hæc: Ostiarius, Psalmista, Lector, Exorcista, Acolythus, Subdiaconus, Diaconus, Presbyter, Episcopus. Præter Cantores, fuisse etiam decantant alios minores Ordines, postea obliteratos, præcipue *Fossariorum*, qui etiam *Laborantes*, & *Copiaræ* sunt appellati; *Custodum Martyrum*, & *Notariorum*. De Fossariis, quorum officium erit operam impendere in sepeliendis Fidelium corporibus, meminit Hieronymus, seu quicumque sit Autor tractatus *de septem Ecclesie gradibus*, ad Rusticum Narbonensem; idemque Clericis annumerantur in Codice Theodosiano leg. 15. tit. de Episcopis lib. 16. Custodibus Martyrum, ita dictis, quod ipsis concederetur custodia Ecclesiarum, ubi sepulta erant Martyrum corpora, peculiarem in Ecclesia gradum attribuit Synodus, quæ dicitur Romana sub Sylvestro Papa, ubi de iis, qui in Ecclesia militare ac proficere desiderant, decernitur, ut in pluribus gradibus, aliquo temporum intervallo, morentur, ac quinque annis Custodes Martyrum existant, antequam ad Diaconatum, vel Presbyteratus Ordinem ascendant; quamvis enim hæc Synodus spuria habeatur, exhibet tamen disciplinam sexti sæculi, quo ereditur conficta. Notarios denique, qui curam habebant instrumentorum, & tabularum Ecclesie, peculiarem constituisse Clericorum Ordinem, colligunt ex Ennodio Ticinensi in Vita Antonii Monachi Lirinensis, quem refert à Constantino Antistite, inter Ecclesiasticos Exceptores, seu Notarios, cœlestem militiam jussu ordiri; atque ex libro Pontificali in Hadriano I. quem Notarium Regionarium, postea Subdiaconum, demum Diaconum factum, ad Pontificatum ascendisse, narrat.

VIII. Sed ut quod sentimus, aper-

tè dicamus, numquam Ecclesiam Latianam alios Ordines agnovisse credimus, præter eos, quos singulatim recensuit Cornelius Papa. Quia verò Clericis, aliquo ex iis Ordinibus innotuit, diversa committebantur officia, ex istorum diversitate diversam pariter sortiebantur nomenclaturam, putà Cantoris, Fossarii, Custodis Martyrum &c. quod bene ponderavit Bellarminus de Clericis lib. 1. cap. 11. & fuse probat Hallier de sacr. Elect. & Ordin. part. 2. sect. 1. c. 1. art. 1. §. 4. Et profecto, quòd Cantores, de quibus videtur esse specialis difficultas, merum haberent officium sine vero Ordine à cæteris distincto, eruitur ex ipsomet Concilio Carthaginiensi IV. cap. 10. tom. 1. Collectionis Harduini col. 979. in contrarium allegato; ibi enim omnium Ordinum collatio ab Episcopo dicitur facienda; Cantoris autem munus solà Presbyteri jussione suscipi, atque exerceri permittitur: *Psalmista, id est Cantor, potest absque scientia Episcopi, sola jussione Presbyteri officium suscipere cantandi*. Cæterum, si ex diversis Officiis, quibus Clerici adhibebantur, & diversa, quam inde assequabantur, nominis appellatione, Ecclesiasticorum Ordinum diversitas inferretur; nimium ingens sanè fuisset, apud majores nostros, minorum Ordinum numerus. Etenim in Ecclesiasticis tabulis recensentur *Catechistæ*, veluti specialis gradum in Ecclesia obtinentes; & tamen discimus à Cypriano epist. 24. ad hoc munus obendum, aliquem inferioris Ordinis Clericum seligi consuevisse, quin idcirco ad novi Ordinis gradum promoveretur; *Optatum* (ait Cyprianus) *inter Lectores doctorem audientium constituimus*. In l. 42. & 43. tit. 2. cit. lib. 16. Cod. Theodosiani, commemorantur

Parabolani, hoc est, ut in ead. l. 43. explicatur, homines ad curanda debiliū agra corpora deputati, quos à Clericorum coetu fuisse, ibidem adnotavit Gothofredus, testaturque Baronius ad annum 416. quin tamen, eodem Baronio observante nostrum, & peculiarem Clericorum Ordinem constituerent. Erant pariter Defensores pauperum, & Defensores Ecclesiarum. De illis sermo est in Concilio Carthaginiensi V. anni 401. cap. 9. tom. 1. Collectionis Harduini col. 988. De istis mentio fit in Concilio Chalcedonensi canon. 23. Utrosque vero quamvis Petavius in notis ad Epiphanium heres. 62. n. 10. inter laicos collocat, attamen Morinus exercit. 16. cap. 6. n. 176. ex Ecclesiasticis monumentis constare assertit, ea munera nonnisi Clericis consuevisse committi. E Clericorum insuper numero eligebantur Ecclesiarum *Œconomi*, de quibus in Concilio Ephesino act. 1. & in Concilio Chalcedonensi can. 2. & can. 26. 1. 2. Collectionis Harduini col. 601. & 611. Ex eodem designabantur *Apocrypharii*, de quibus Liberatus Breviar. cap. 12. Evagrius lib. 4. cap. 38. & Justinianus Imp. Novell. 6. cap. 2. quorum id erat officii, ut tamquam Procuratores, omnes causas Ecclesiasticas, ad eos, à quibus mandatum acceptarent, atinentes, in aia Imperatoris agerent. Atque, ut alios hujus generis multos pratereramus, Epiphanius exposit. Fid. n. 21. Ecclesie Ministris accenset *Hermeneutas*, seu Interpretes, quorum munus erat, ex una in altam linguam transferre tam lectiones Scripturarum, quam conclusiones ab Episcopis ad populum habitas. Ejusmodi verò munus fuisse speciale, atque ab aliis distinctum, liquet ex Actis Passionis Procopii Martyris,

Valesio publicatis in notis ad Eusebium de Martyr. Palæstin. cap. 1. hæc de Procozio narrantibus: *Ecclēsia tria ministeria præbebat. Unum in legendi officio; alterum in Syrii interpretatione sermonis; & tertium aduersus daemones, manuum impositione.* Nisi igitur dicamus, omnia, quæ retulimus, & quamplurima similia, quæ referri possent, nomina fuisse officiorum, non Ordinum, admittente cogemur in antiqua Ecclesia Ordines ferè innumeros; quod nemo facile crederet. Quamobrem, quod ex Morino retulimus argumentum, suas quidem vires habet, qua parte per vetusta innotuit consuetudine Ecclesie Græcæ, tres minores Ordines iamdiu respuentis; sed inefficax est quantum ad variationem, quam factam astruit in Ecclesia Latina, quoad eorundem numerum. Majoris ponderis sunt alia, quæ ab eodem Morino, eique adscipulis Theologis profertur, ad suam sustentandam opinionem.

IX. Verum Sacramentum, ajunt, gratiam producit ex opere operato; eaque gratia per aliquod signum sensibile significatur; at in collatione quinque Ordinum inferiorum, nihil sit, quod gratiæ productionem arguat; non enim conferuntur per manus impositionem, sicuti tres Ordines supermi; qua gratiam significari, & causari, docet S. Thomas in 4. dist. 15. quæst. 1. art. 1. & 3. part. quæst. 84. art. 4. nec Episcopus eos conferens dicit: *Accipe Spiritum Sanctum;* aut his æquivalentia verba pronuntiat. Neque in hoc ullum intercedit, aut unquam intercessit discrimen inter Subdiaconatum, alioque inferiores Ordines; nam laudatum Concilium Carthaginiense IV. postquam can. 2. 3. & 4. dixerat, Episcopum, Presbyterum, & Diaconum ordinari per

manuum impositionem, can. 5. expressè statuit: *Subdiaconus cum ordinatur, quia manus in impositionem non accipit, Patenam de Episcopi manu accipit vacuam, & Calicem vacuam.* Sacramentarium patris S. Gregorii, vetus Ordo Romanus, & hoiertium Pontificale Romanum, Subdiacono denegant manus impositionem; quinimo idem Subdiaconatus olim in Ecclesia Latina accensebatur minoribus Ordinibus, in quorum classem etiamnum à Græcis rejicitur; tum verò primùm apud nos cœpit sacris annumerari, cum Urbanus II. in Concilio Beneventano anni 1091. can. 1. ton. 6. part. 2. Collectionis Harduincol. 1696. permisit, ut interdum, sed rarissimè, oppo-
unitate exigente, & non sine Romani Pontificis, vel Metropolitani licentia, Subdiaconus eligi posset in Episcopum, quem ex solo cœtu eorum, qui sunt in sacris constituti, assumendum, veteres Canones sanciverant; quod testatur Innocentius III. in cap. A multis, de stat. & qual. & ordin. faciendorum; Cum hodie Subdiaconatus inter sacros Ordines computetur, sicut Urbanus Papa II. sub his verbis expressit... Qui in sacris Ordinibus, Presbyteratu, Diaconatu, Subdiaconatu sunt positi; imò observat Thomassinus de vet. & nov. Ecclē. discipl. part. 1. lib. 2. cap. 33. non ab Urbano II. sed ab ipsomet Innocentio III. fuisse Subdiaconatum in sacros, & majores Ordines relatum, cum scilicet ipse in citata Decretali staret; ut absque ulla dispensatione Subdiaconum in Episcopum valeat liberè eligi, sicut Diaconus, vel Sacerdos; hanc verò sanctionem adscribit Urbano II. quia si illi prælerat, ejusque jecerat fundamenta, permittens ex venia, & indulgentia fieri, quod ne ex venia quidem antea fiebat, & postmodum

In-

Innocentius liberè fieri permisit. Sed sive Innocentius, sive Urbanus Subdiaconatum è minorum in majorum Ordinum classem evexerit, sat est, eum quondam locum habuisse inter minores Ordines, ne in re, de qua agimus, ulla inter eundem, & minores Ordines ponenda sit difficultas.

X. Sed quid aliunde argumenta quærimus (pergit Morinus) ad probandum, Subdiaconatum, eoque inferiores Ordines, non pertinere ad Hierarchiam Divina ordinatione institutam, cum id clarè, & expressè asseruerit idem Urbanus II. in cit. can. 1. hisce verbis: *Nullus detinens in Episcopum eligatur, nisi qui in sacris Ordinibus religiosè vivens inventus est. Sacros autem Ordines dicimus Diaconatum, ac Presbyteratum. Hos siquidem solos primitiva legitur Ecclesia habuisse; super his solam præceptum habemus Apostoli &c. Urbano concilio Gratianus, qui medio sæculo XII. suum compilavit Decretum, scribens initio dist. 21. Levitas ab Apostolis ordinatos legitimus... Subdiaconos, & Acolythos, procedente tempore, Ecclesia sibi constituit. Ante Gratianum, & Urbanum II. sæculi IX. initio id ipsum aperte tradiderat Amalarius lib. 2. de Divinis Officiis cap. 6. inquit: *Primo notandum est, eos Ordines, qui potissimum necessarii sunt in Ecclesia, Apostolum Paulum denominasse, & eorum mores depinxisse, sine quibus non potest ritè immolatio Altaris celebrari, scilicet sine Sacerdote, & Diacono... Ceteri Ordines his adjecti sunt. Crescente Ecclesia, crevit Officium Ecclesiasticum, ut multitudini Ecclesia subveniri posset adjuvantur inferiores in adiutorio Præpositorum. Unde Ambrosius non tractatu epistola ad Timotheum: Illud**

Tom. I.

verò dicitis nostris adjecti dignum est, quoniam non convenit demerari, si neque Subdiaconorum, neque Lectorum in mortam Apostolus fecisse videtur; illis etenim gradibus functionum, qui in Ecclesia necessario habentur, nisi postea magis sunt adjecti propter utilitatem ministerii.

XI. Item affirmavit Magister sententiarum cit. lib. 4. dist. 24. *Canonēs duos tantum sacros Ordines appellari censent, Diaconatum scilicet, & Presbyteratum, quia hos solos primitiva Ecclesia legitur habuisse... Subdiaconos verò, & Acolythos, procedente tempore, Ecclesia sibi constituit.* Et quod magis est, S. Thomas, qui alibi in locis singulis Ordinibus veri Sacramenti, à Christo Domino instituti, excellentiam asserit, in cap. 3. epist. 1. ad Timoth. lect. 2. Magistrum sequitur, ait: *In primitiva Ecclesia solùm erant tres Ordines... Episcoporum, Presbyterorum, & Ministrorum; & non dividébantur per diversos gradus; sed omnia erant in uno Ordine propter paucitatem Ministrorum, & propter novitatem Ecclesie; ex quo colligitur, dubium saltem fuisse hac in re Angelici Præceptoris mentem.*

XII. Dubii pariter & nos hæremus, nec ullam in hac difficillima controversia sententiam ferimus; ideo autem rationes attingimus, quæ in utramque partem adducuntur, & paulò proluxius ilas expolvimus, quæ videtremesse filent opinio, ut possent Episcopi, non posse indubitanter sacroscolii damnari, qui cum conscientia peccati lethalis Ordines Diaconatu inferiores suscipere non reformidant: *Durum quippè videtur (ad rem inquit Navarrus cit. cap. 22. man. n. 18. loquens de Ordinibus minoribus) damnare omnes, qui accipiunt eos, non præmissa Confessione, vel saltem con-*

Aa 3

tri-

374
tritione sufficienti, quorum infinitus videtur esse numerus; quod tamen necesse esset facere, si essent Sacramenta vera, gratiam conferentia ex opere operato. Loquitur verò Navarrus in e-
 ventu, quo conferantur extra Missarum solemniam, nec subinde debeant illis initiati Sanctissimam Eucharistiam percipere; quod tamen regulariter fieri non solet, nec fortasse sine rationabili causa, licet, ut paulò inferius dicitur. Quocirca Episcopus in sua Synodali Instructione, seu Edicto, tutò poterit prædictos temerarios, & perveraces homines, hoc nomine, & sacrilegos declarare, quod peccati sordè contaminati, non veniant immaculatis Christi carnibus vesci; & solum cavere debet ab alia adducenda sacrilegii causa, quod scilicet ad Sacramentum Ordinis accedere præsumant; ne tali pacto aut controversiam ignorare, aut illam videatur decidere.

CAPUT X.

Quòd nihil in Synodo sit decernendum de trium hierarchicorum ordinum materia, & forma, insinuaturs exemplo desumpto ex quadam questione Congregationis Concilii proposita.

Si Episcopus velit in sua Synodo peculiariter disserere de singulis Ordinibus, quod à plerisque, ad ordinandorum instructionem prudenter factitatum comperimus, diligenter curet, ut omnia adamussim iis respondeant, quæ de iisdem Ordinibus à Catechismo Romano traduntur; atque omninò declinet quæstiones in scholis agitas, maxime circa materiam, & formam trium hierarchicorum Ordinum; ne secus in ea se conijciat difficultatum dumeta, à quibus

DE SYNODO DIOECESANA

vix possit explicari. Quod ne perpetuum à nobis monitum videatur, ad rem facientem quæstionem subnectimus, de qua, priusquam huic Operi extremam manum admoveremus, fuit in sacra Congregatione Concilii disceptatum. Quidam Sacerdotio initiandos, etsi omnes consuetas manuum impositiones ab Episcopo accepisset, ad Episcopum tamen, solita Patene cum hostia, & Calicis cum vino instrumenta porrigentem, ad alia tunc temporis distraentem, non accessit. Re postea detecta, quid ficto opus esse, dubitatum, atque à sacra Congregatione petitum est. Difficultatis decisio ab illa pendebat gravissima controversia, inter Theologos agitata, circa materiam, & formam Ordinis Presbyteratus.

II. Antiquiores Scholastici, quos Sotus in 4. dist. 24. quæst. 1. art. 3. & teste Goneto in *clypeo disp.* 2. art. 3. plerique alii Thomistæ sectantur, aliam non agnoverunt Ordinationis materiam, quam porrectionem instrumentorum, neque aliam formam, quam verba huic porrectioni adjuncta. Eorum præcipuum fundamentum situm est in Decreto ab Eugenio IV. edito in Concilio Florentino ad Armenorum instructionem, ubi cum singulorum Ordinum materiam, & formam singillatim Eugenius reccensat, solam porrectionem instrumentorum, & quæ eam comitantur verba, commemorat; inquit enim tom. 9. Collectionis Harduini col. 440. „Sextum Sacramentum est Ordinis, cujus materia est illud, per

„cujus traditionem confertur Ordo; „sicut Presbyteratus traditur per Calicis cum vino, & Patene cum panis, ne porrectionem; Diaconatus verò „per libri Evangeliorum dationem; „Subdiaconatus verò per Calicis va-

„cui

LIBER VIII. CAPUT X.

„eni cum Patena vacua superposita, „traditionem; & similiter de aliis, „per rerum, ad ministeria sua pertinentium, assignationem. Forma „Sacerdotis talis est: Accipe potestatem offerendi Sacrificium in Ecclesia „pro vivis, & mortuis, in nomine „Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; „& sic de aliorum Ordinum formis, „propt in Pontificali Romano latè „continetur.“ Cujus quidem Decreti auctoritate suffulti præfati Auctores, adeo tenaciter suæ opinioni adhaerunt, ut interrogati, cujusnam instrumenti traditione, Evangelicæ prædicationis initio, ab Apostolis ordinarentur Diaconi, cum nondum Evangeliorum liber esset conscriptus, sine hesitatione responderunt, ejus loco porrectam fuisse ordinando charitam, in qua Fidei nostræ mysteria erant conscripta; quam sanè ridiculam, & planè absurdam responcionem ex-
 plodit Isambertus de *Sacram. Ordinis disp.* 3. art. 6.

III. Alii cum ex una parte prædictum Eugenii Decretum præ oculis habuerint, atque ex alia animadvertant, in sacris litteris, ubicumque de sacra Ordinatione fit mentio, non aliter eam explicari, quam per manuum impositionem; Act. enim 6. cum de constituendis Diaconis Apostoli deliberassent, eorumque electionem Discipulorum multitudinè permisissent, septem ab his designatis, „orantes, imposuerunt manus; & cap. 13. de Ordinatione Pauli, & Barnabæ dicitur: Tunc „jjuvantes, & orantes, impnentesque eis manus, dimiserunt illos; Paulus itidem 1. ad *Thimoth.* 4. scribit: Noli negligere gratiam, quæ data est tibi, cum impositione manuum Presbyteri; & epist. 2. ad eund. c. 1. *Admonete*, ut resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum vicarum; ut

hæc testimonia cum prædicto Decreto simul conciliarent, docuerunt, tam porrectionem instrumentorum, quam manuum impositionem, esse Episcopatus, Presbyteratus, & Diaconatus adequatam materiam; formam verò esse verba, quæ in utraque actione ab Ordinate profertur. Ex tribus autem mox referendis manuum impositionibus, quæ adhibentur in Ordinatione Presbyteri, tertiam dumtaxat, quæ fit sub hæc formula: *Accipe Spiritum Sanctum, quorum remisisti peccata*, &c. ad Sacramenti essentiam pertinere, isti Auctores autant. Ita Bellarminus de *Sacram. Ord. lib. unic. cap. 9. Maldonatus tract. de Sacram. Ordinis g. 3. part. 2. prop. 1. & 4* ubi hanc assertionem quoad manuum impositionem esse de Fide, quod porrectionem instrumentorum proximè ad Fidem accedere, ait Vazquez in 7. part. disp. 339. cap. 2. 3. & 4. Hallier de *sacris Elect. & Ordin. part. 2. sect. 2. cap. 2. art. 1. §. 10. & seq.* Estius in 4. dist. 24. §. 24. Isambertus cit. loc. *Piette de Sacram. Ordinis quæst. 9. Vanroy eod. tract. c. 3. quæst. 1. Simonet. tract. 17. de Ordin. disp. 3. art. 1.* alique innumerè.

II. Alii demùm existimant, trium Ordinum hierarchicorum, Episcopatus videlicet, Presbyteratus, & Diaconatus, adequatam materiam, & formam solam esse manuum impositionem, cum ei respondentibus verbis; porrectionem autem instrumentorum ritum censent merè accessoriam, & intergram, ab Ecclesia adjunctum ad majorem dumtaxat significationem, & expressionem collatæ potestatis. Quoniam verò in Ordinatione Presbyteri ter Episcopus manus imponit ordinando; primò, absolutis litaniis, unà cum sibi astantibus Presbyteris, nihil dicens; secundo, immediatè

post primam, advocans in electum gratiam, & dona Spiritus Sancti; tertio, post Communionem, proferens illa verba: *Accipe Spiritum Sanctum*, &c. non primam, neque tertiam, sed tantum secundam, cum adjunctis precibus, totam Sacramenti essentiam perficere, hujus sententia patrōni contendunt. Non immerito tamen advertit mox citandus Martene, secundam manuum impositionem non differre à prima, sed esse illius continuationem; quod reverà utramque inspicienti esse manifestum. Ultrò porrò idem concedunt, ceteros Ordines, Diaconatu inferiores, per solam instrumentorum traditionem conferri; quoniam, ut ipsi opinantur, non sunt à Christo Domino instituti, sed ab Ecclesia adinventi, ac proinde, cum non participant veram rationem Sacramenti, neque conferant gratiam ex opere operato; poterunt quocumque alio modo ad Ecclesie placitum institui, & conferri. Hanc sententiam propugnant Hugo Menardus in *notis ad lib. Sacramentorum. S. Gregorii*, Joannes Marinus de *Sacram. Ordin. part. 3. exercit. 7. cap. 1.* Martinus Beccanus de *Sacram. Ordin. cap. 6. quest. 4. conclus. 3.* Goussier in *not. ad Eucharologium Græcorum pag. 256. num. 11.* Arcudius *Concord. lib. 6. cap. 7.* quibus in locis hi duo posteriores Doctores, non de sola Ecclesia Græca, sed etiam de Latina expressè loquuntur, Juvenis de *Sacram. dist. 9. quest. 3. cap. 2. & quest. 4. cap. 2. & 3.* Van-Espen *Jur. Eccles. univers. part. 2. tit. 9. cap. 1. n. 9. & seq.* Martene de *antiq. Eccl. ritib. lib. 1. cap. 8. art. 9. num. 11. 16. & 18.* & Tournely de *Sacram. Ordin. q. 3. conclus. 1. & 2.* aliique recentiores, quibus facem præstulerant S. Bonaventura in *4. dist. 24. part. 2. art. 1. q. 4.*

& Petrus Soto *lib. de Instit. Sacrad. lect. 5.* quorum primum hanc sententiam expressè docuisse, alterum verò maxime in eam inclinasse, fatetur Vazquez *cit. disp. 279. c. 2. n. 5.*

V. Duo autem sunt argumenta, quibus hanc assertionem nedum probari, sed evidenter demonstrari putat Morinus. Primum ex eo desumitur, quod per annos ad minimum nongentos, Ordines hierarchici in universa Ecclesia collati fuerint per solam manuum impositionem, absque ullius instrumenti traditione, quod etiam Doctores contrariæ sententiæ, cum Bellarmino, & Hallier *cit. loc. coguntur* admittere; nulla quippe traditionis instrumentorum occurrit mentio in antiquis Ritualibus, & Sacramentariis, à Menardo, Morino, & Martene diligenter perquisitis, & prolatis; quinimò in supra citato Concilio Carthaginiensi IV. anni 398. cui Episcopi 214. inter quos Augustinus, interfuere, per hoc Subdiaconatus à hierarchicis Ordinibus distinguitur, quod iste manuum impositione, ille verò instrumentorum portatione conferretur, sicuti animadvertimus; eandemque differentiali fieri legitimus in antiquo Sacramentario Romano, edito à Cardinali Thomasio *pag. 229.* Nullam etiam instrumentorum traditionem commemorant Amalarius Fortunatus, Rabbanus Maurus, & Walafridus Strabo, etsi de ritibus conferendi sacros Ordines fusè, atque ex professo agant. Altum similiter apud eosdem Scriptores, atque in vetustissimis libris Ritualibus est silentium de tertia impositione manuum, nunc fieri solita in Ordinatione Presbyteri, cum illis verbis: *Accipe Spiritum Sanctum*, &c. cujus nullum inveniri monumentum illo antiquius, quod extat in Vita Lietberti Episcopi Cameracensis, qui vixit secu-

lo X. testatur Martene *cit. art. 9. n. 12.* unde infert idem Martene, hunc ritum, saltem quoad totam Ecclesiam Latinam, esse adhuc recentiorum altero corrigendi instrumenta, quem ceteroquin non ante annos 700. aut ad summum 800. in Ecclesiam Latinam inventum, ex iisdem Ritualibus planè constat. Quare, inquit laudati Doctores, ne alterum ex his dicamus, nimirum, aut mutatum fuisse Sacramentorum substantiam, quod erroneum, aut antiquam Ecclesiam caruisse vero Sacerdotio, & legitimis Ministris, quod apertè hæreticum foret; necessarid dicendum est etiam nunc Ordines hierarchicos sola manuum impositione, & quidem distincta ab illa tertia, quæ est recentioris ævi, conferri.

VI. Porrò, non aliad Ecclesiam sibi voluisse, credendum est, cum prædicta additamenta sacre Ordinationi fieri præcepit (pergunt idem Doctores) quam magis disertè explicare potestatem, quæ secunda manuum impositione est abundè ordinato collata; quemadmodum, priusquam Scholasticorum opinio omnium mente altius incederet, fassi sunt Hugo à Sancto Victore *lib. 2. de Sacram. Fidei, part. 3. cap. 12.* inquit: *Accipiant Calicem cum vino, & Patenam cum hostiis de manu Episcopi, quatenus his instrumentis potestatem se accepisse agnoscant, placabiles Deo hostiis offerendi*; ac totidem fere verbis Petrus Lombardus *lib. 4. dist. 24.* *Accipiant etiam Calicem cum hostiis, ut per hoc sciant, se accepisse potestatem, placabiles Deo hostiis offerendi*; quibus consentit antiquæ Pontificale Romanum Ms. bibliothecæ Colbertinæ, ubi legitur: *Accipiat Patenam cum oblatiis, & Calicem cum vino, & ponat simul in manibus ordinati cujuslibet per se*; etenim, cum

dicat *ordinati*, & non *ordinandi*, apertè denotat, ante instrumenti traditionem absolutam, & perfectam jam esse Ordinationem.

VII. Alterum, nec minus validum argumentum hujus sententiæ asseruenda, suppeditat Ecclesia Græca, quæ in sacris Ordinationibus perficiendis aliam non adhibuit, neque adhibet materiam, præter manuum impositionem; uti legere est in Græcorum Eucharologio, & testatur Arcudius *cit. lib. 6. c. 2.* quin tamen Ecclesia Romana ejusmodi Græcorum Ordinationes unquam irritas habuit, aut ullo pacto improbaverit; imò de illarum validitate non solum nihil dubitatum fuit in Coacillis Lugdunensi, & Florentino, quibus Græci cum Latinis adfuerunt, sed nihil prætoræ dubitavit Clemens VIII. qui Russorum Episcopos, Presbyteros, & Diaconos, ad Catholicam unitatem admisit cum Ordinibus, quibus, secundum ritum Græcorum, insigniti fuerant in suo schismate; uti latè prosequuntur Natalis Alexander in *Theolog. dogmat. & moral. lib. 2. de Sacram. Ordin. art. 7. §. 2.* Morinus de *Sacram. Ordin. part. 3. exercit. 7. c. 1. num. 8.* Cabassut in *Notit. Eccles. sæculi IV. in append. ad can. Concilii IV. Carthaginiensis num. 4. & 5.* Tournely in *Prælection. theolog. de Sacram. Ordin. Cardinalis de Lugo de Sacram. dist. 2. sect. 5. n. 83.* Cardinalis Albitius de *Inconst. in Fide cap. 30. sub n. 374. §. divers. autem ritu.* Verticell. de *Apostol. Mission. tit. 11. quest. 168. sect. 3. n. 22.*

VIII. Hoc autem eodem argumento, è Græcorum more petito, Auctores quorum sententiam in præsens exponimus, anteverunt fundamentum contrariæ opinionis, Eugenii Decreto subnixum; quia enim ratione, inquit, potuisset Eugenius IV. definire, in-

instrumentorum porrectione, eique respondentibus verbis, consistere essentiam sacræ Ordinationis, postquam in eodem Concilio ad communionem admiserat Episcopos, Sacerdotes, & Diaconos Græcos, sola manuum impositione ordinatos? Necessè est igitur fieri, Engenium loquutum de materia, & forma integrantem, & accessoria, quam optavit ab Armenis superaddi manuum impositioni, jamdiu ab illis adhibita, ut Ecclesie Latine moribus se prorsus accommodarent, ac rituum uniformitate firmitus eidem adhererent; quod bene ponderat Menardus, Beccanus, & Morinus. Neque hanc explicationem respicere possunt Auctores contrarii; siquidem in eo Decreto nulla fit intentio tertie impositionis manuum, quam nihilominus ad Ordinationis Presbyteri essentiam pertinere, iidem affirmant; atque idcirco fieri coguntur, non fuisse mentem Pontificis, ibidem explicare, quæ Ordinationis substantiam perficiunt.

IX. Ut hæc argumenta, quibus profectò nimium se premi sentiunt, declinent, varia prædicti Doctores tentant effugia. Dixerunt plerique; etiam nunc in Ecclesia Latina Ordines hierarchicos sola conferri manuum impositione, quia Episcopus suis manibus instrumenta exhibet ordinando. At in primis, si porrectio instrumentorum verè esset manuum impositio, etiam inferiores Ordines dicerentur conferri per manuum impositionem, contra id, quod à Concilio Carthaginensi IV. audivimus; per manus etiam impositionem perficerentur Baptismus, & Extrema Unctio, quia Ministri manibus baptizandi corpus ablutitur, & sancto Oleo perungitur infirmus, quod tamen nemo unquam dixit. Deinde hæc responsione difficultatis nodus non solvitur; nam neque hodie Græci, neque

X. Dicunt alii, verè olim Latinos, sicuti nunc Græci, ordines hierarchicos sola contulisse manuum impositione; & nihilominus hodie in Ecclesia Latina necessarium esse traditionem instrumentorum, quia Christus Dominus non instituit, neque determinavit materiam, & formam Ordinationis in specie infima, seu *atoma*, uti ajunt, sed permisit Ecclesie, illis pro suo libito determinare, justisque de causis mutare; modo & res, & verba semper usurpet, quæ apta sint ad significandum sacræ Ordinationis effectum. Ecclesia autem, quæ solam olim designaverat manuum impositionem, cum verbis eam committantibus, mutatis postea ritum circumstantiis, illa Græcis relicta, aliam materiam adhibendam statuit à Latinis. Verùm hæc doctrina duas gravissimas ostendit difficultates. Primum quippè non satis probatur, quod Christus Dominus prædictam potestatem fecerit Ecclesie; imò oppositum videtur evinci ex Tridentino *sess. 21. cap. 2.* ubi declarat, à Christo relictam esse Ecclesie potestatem mutandi, quæ Sacramentorum dispensationem respiciunt, *sæc. loca illorum substantia*: mutatio verò materiae, & formæ, non ad ritum, & dispensationem, sed ad substantiam pertinet. Deinde, data Ecclesie facultate, de qua est sermo, gratis omnino, & arbitrariè fingitur, quod Ecclesia ea usa fuerit; dicant enim, ubi, & quando, quo sæculo, in quo Concilio, à quo Pontifice facta sit ejusmodi mutatio? Enimverò, si Ecclesia ab Ordinationis ritu ea ablegasset, quæ antiquitus fiebant, cogemur utique

affir-

affirmare, Ordinationis materiam, & formam fuisse, Ecclesie auctoritate, mutatas, novasque antiquis subrogatas. Sed cum omnia, quæ habentur in antiquis Ritualibus, perseverent intacta, ac sancitè & integre etiam nunc peragantur, nemo faciliè credet, illa eadem, quæ jampridem satis erant, nunc ad Ordinis Sacramentum perficiendum, amplius non sufficere.

XI. Hæc omnia placuit hic expone-re, non ut huic postremæ sententiæ calculum adjiceremus, sed eo tantum consilio, ut perspicuum fieret, eam, quamvis habeat contra se universam ferè aciem Scholasticorum, ab istorum tandem iocibus nihil sibi metuere, imò & sua jacula habere, quæ in eos in-torqueat.

XII. Quare, ut ad propositum redeamus, cum valde incertum sit, an is, de quo in casu, per secundam manuum impositionem esset ritè ordinatus, id utique faciendum erat, quod præscribit Gregorius IX. in *Cap. Presbyter, de Sacram. non iteram.* ubi in casu haud absimili decrevit: *Nihil esse iterandum, sed cautè supplendum, quod per errorem extitit præmissum*; quod præcipue in illo rerum statu servandum erat, ne Sacramentum, quod in multorum sententia, censebatur undique perfectum, iterationis periculo subjaceret; quemadmodum optime, atque ad rem omninò oppositè adnotavit Natalis Alexander *Theolog. dogmat. & moral. de Sacram. Ordin. cap. 1. art. 7. §. 2. in fin.* inquit: *Unde, si quis horum rituum, qui ad materiam, vel formam pertinet, secundum varias Theologorum opiniones, in ordinatione fuisset omissus, v. g. manuum impositio prima, vel adjuncta Oratio, aut Calicis cum vino, & aqua, & Patene cum hostia traditio, adjunctave formula verborum,*

CAPUT XI.

De protestatione in aliquis Synodis inserta, & per Archidiaconum Episcopi nomine, ante Ordinationem reperta, per quam Episcopus Ordines collaturæ protestatur, se intentionem non habere Ordinandi Irregulares, aut Canonico impedimento irregulorum, & de ordinatis ad majores ordines ab Episcopo in Missa, non ab ipso celebrata; sed à Sacerdote; de qua re in Synodo Episcopali aliquando disceptatum est.

In Pontifici Romano habetur edictum, quo Episcopus Ordines collaturus, sub poena excommunicationis præcipit, ne quisquam canonicè im-

impedimento irretitus ad Ordines suscipiendos accedere audent. Item solent Episcopi in suis Synodis claris adhuc edicere, & explicare, ac præcipuè solent illorum aduaciam censuris compescere, qui emendicato, & ficto patrimonii titulo, quo reverà carent, ad sacros Ordines promoveri præsumunt. Hæc omnia laudabiliter fiunt, neque illi sunt reprehensionis obnoxia. At plerique Episcopi, his diligentibus nequaquam contenti, alias ulteriores adhibent, que non omnibus probantur; solent quippè, priusquam sacre Ordinationis ceremonias incipiunt, per Archidiaconum, aliumve, publicè denuntiare, se intentionem non habere ordinandi irregulares, censuris innodatos, a Beneficio legitimo patrimonio, aut Beneficio, vel literis dimissorialibus proprii Ordinarii, &c. Quamquam autem præsumendum sit, nictum ejusmodi protestationis scopum esse, deterere eam, qui aliquo ex enuntiatibus vitis laborans, ad Ordines sacrilegè suscipiendos se accingit; ne eam gravis peccati reus fiat, teneret Episcopus absolutam intentionem habere Ordinem conferendi homini præsentis, cui minus imponit, & consuetà porrigit instrumenta, quemadmodum recitè animadvertunt Navarvus *consil.* 5. *de tempor. Ordinaz.* Gobat. *Theolog. experim. tract.* 8. *num.* 316. & Cardinalis de Lugo *de Sacram. disp.* 8. *sect.* 7. *num.* 119. nihilominus tamen, cum prædictam protestationem Ordinationi præmittit, innumeris scorpulis, & animi anxietatibus occasionem præbet, & quandoquè etiam probabilis, & prudens dubitatio exinde excitatur, num reverà quis fuerit legitime ordinatus, eo quod aliquo ex enuntiatibus impedimentis esset obstrictus. Quare, ne eum maximo totius Christianæ rei-

publicæ detrimentò, & perturbacione, dubii, atque incerti Ministri sacris ministeriis addicantur, præstat omnino, ut Episcopus ab illa generali protestatione absteineat; quod opportuno monet citatus de Lugo his verbis: *Ego quidem usum talis protestationis nullo modo probo; tum quia in ritibus Ecclesiasticis fundamentum non habet; nam, licet in Pontificalibus antiquis, & modernis apponatur formula, qua ordinandi monentur ex parte Episcopi, ne ullus accedat irregularis absque etate, vel facultate legitima &c. in nullo tamen Pontificali invenitur talis protestatio de defectu intentionis... tum etiam quia, licet existente gravissima causa posset aliquando Episcopus habere intentionem sub conditione... Ceterum ejusmodi voluntas conditionata univoersis eum omnibus haberi non potest, absque gravissimis inconvenientibus propter dubia, que inde oriuntur circa valorem Ordinis.* Minus itaque decet, aliquid Synodo inseri, quod prædictam protestationem contineat, aut eidem æquivalet; etenim, cum Synodales sanctiones sint de se stabilis & perpetuæ, simile edictum, in Synodo promulgatum, incertis redderet etiam Ordines ab Episcopis successoribus conferendos; quamvis enim isti nihil fortasse dicant, quo significet, se non habere intentionem quemquam initiandi, qui canonico detineatur impedimento, semper nihilominus dubitari poterit, an sum intentionem conformaverint Synodali statuto nondum revocato.

II. At quid faciendum, si re ipsa contingat, aliquem canonico impedimento ligatum Ordines recepisse ab Episcopo, qui eam solemnem protestationem sacre ceremoniæ præmisit? Fusè de hæc questione à nobis actum est

est in nostro *Tractatu de Sacrificio Missæ sect.* 2. §. 70. ubi ex sacre Congregationis Concilii sententia diximus; interrogandum Episcopum, si sit superstes, à quo Ordines sunt collati; & si is asserat, suam intentionem verè illigasse præmissæ protestationi, Ordinationem diximus absolutè iterandam, si verò dubia & incerta remaneant ostendimus. Illicita quòd fuerit, saltem quoad Ordines sacros, non labore demonstravimus; etenim, si antiquam Ecclesiæ disciplinam respicimus, indubitatum est, primis dumtaxat excerptis temporibus, quibus ob ferventes persecutiones integrum non erat Fidelibus in unum locum congregari, Ordinationes, non alibi, nisi intra Ecclesiam fuisse celebratas; quocirca S. Gregorius Nazianzenus *catm. de vita sua*, Maximo Cynico, Constantinopolitane Sedis invasori, exprobravit, quod Ecclesiæ exclusus, in ædibus ejusdem Aluiceli fuerit ordinatus; & teste Socrate *lib.* 4. *cap.* 29. Ursino pariter, seu Ursicino, contra legitimum Damasi electionem à hæreticis quibusdam in Antipapam electo, inter cætera objectabatur, quod non in Ecclesia, sed in obscuro quodam Basilicæ Sicinli loco ordinatus esset. Intra Ecclesiam verò, non alio umquam tempore fuisse Ordines, saltem sacros, collatos, nisi cum inibi Divina celebrarentur mysteria, pluribus probat Hallier *de sacram. elect. & ordin. pag.* 3. *sect.* 8. *c.* 5. *art.* 1. cui assentitur etiam hæreticus Binghamus *Orig. Ecclesiast. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 6. §. 8. eumque morem ex Apostolica traditione derivatum colligit idem Hallier *ex Actor. cap.* 13. ubi Ordinatione Sauli, & Barnabæ cum Sacrificio perfecta describitur: *Ministrantibus illis Domino, & jejunantibus, dixit illis Spiritus Sanctus; Segregate mihi Saulum, & Barnabam.* Per ministr-

dum ab Apostolica Sede questium. Rei examen commissum fuit sacre Congregationi sancti Officii, nobisque, qui ejusdem Consultoris officium scripsere gereramus, demandatum, ut in scriptis sensum nostrum panderemus. Mandato obsequentes Dissertationem elucubravimus, qua prædictam Ordinationem, illicitam quidem, sed validam ostendimus. Illicita quòd fuerit, saltem quoad Ordines sacros, non labore demonstravimus; etenim, si antiquam Ecclesiæ disciplinam respicimus, indubitatum est, primis dumtaxat excerptis temporibus, quibus ob ferventes persecutiones integrum non erat Fidelibus in unum locum congregari, Ordinationes, non alibi, nisi intra Ecclesiam fuisse celebratas; quocirca S. Gregorius Nazianzenus *catm. de vita sua*, Maximo Cynico, Constantinopolitane Sedis invasori, exprobravit, quod Ecclesiæ exclusus, in ædibus ejusdem Aluiceli fuerit ordinatus; & teste Socrate *lib.* 4. *cap.* 29. Ursino pariter, seu Ursicino, contra legitimum Damasi electionem à hæreticis quibusdam in Antipapam electo, inter cætera objectabatur, quod non in Ecclesia, sed in obscuro quodam Basilicæ Sicinli loco ordinatus esset. Intra Ecclesiam verò, non alio umquam tempore fuisse Ordines, saltem sacros, collatos, nisi cum inibi Divina celebrarentur mysteria, pluribus probat Hallier *de sacram. elect. & ordin. pag.* 3. *sect.* 8. *c.* 5. *art.* 1. cui assentitur etiam hæreticus Binghamus *Orig. Ecclesiast. tom.* 2. *lib.* 4. *c.* 6. §. 8. eumque morem ex Apostolica traditione derivatum colligit idem Hallier *ex Actor. cap.* 13. ubi Ordinatione Sauli, & Barnabæ cum Sacrificio perfecta describitur: *Ministrantibus illis Domino, & jejunantibus, dixit illis Spiritus Sanctus; Segregate mihi Saulum, & Barnabam.* Per ministr-

terium enim denotari Sacrificium, per *segregationem*, collationem Episcopatus Interpretes omnes adnotarunt. Eandem disciplinam nobis exhibent antiqui Patres, qui Ordinationes, quas referunt, semper Sacrificii tempore peractas asserunt. Theodoretus *hist. relig. c. 13. tom. 3.* loquens de Ordinatione Macedonii anachoretæ, eam factam dicit tempore *mystici Sacrificii*. Epiphanius *epist. 5. r. olim 60. ad Joannem Hierosolimitanum, tom. 1. Oper. S. Hieronymi col. 241.* Paulinianum fratrem Hieronymi, invitum & reluctantem, à se, sacris Mysteriis operam dante, primum in Diaconum, deinde in Presbyterum ordinatum, narrat. Synodus verò Laodicensis paulo etiam accuratius tempus definit peragende sacre ceremoniæ; cum enim *can. 4. tom. 1. Collectionis Harduini col. 781.* dixerit: *Quodd non oporteat, ordinationes sub conspectu audientium celebrari;* ut legit Dionysius; vel: *Non licere manibus impositionem super ordinandos, presentibus catechumenis, fieri;* juxta versionem Isidori; significavit profecto, Ordinationes fieri debere tempore oblationis, cui adesse prohibebantur catechumeni, & audientes; quo nomine denotari potuit tam certus ordo catechumenorum, qui ad sermones in Ecclesia audiendos admittentur, quam cœtus penitentium, quibus privilegium erat ingrediendi Ecclesiam; utrosque enim *audientes* appellatos, norunt Eruditi.

IV. Nec solum Ordines sacros, quibus (ut superius diximus) nondum annumerabatur Subdiaconatus, sed etiam istum, cæterisque minores Ordines, intra Missarum solemniam collatos, affirmat Auctor *Constit. Apost. lib. 8.* ubi omnes exhibens ritus, quibus tempore Collectæ, sacri Ecclesiæ Ministris inaugurabantur, modum etiam recenset ordinandi Lectorem. Neque

inter majores, & minores Ordines aliud, quoad hoc, intercedebat discrimen, nisi quod illi in sanctuario ante Altare, isti verò extra sanctuarium, & longè ab Altari conferrentur; quod testatur Amalarius *cit. lib. 2. de Divinis Officiis c. 6.* Eandemque consuetudinem etiam nunc à Græcis retineri, post Morinum, observat Martene *de antiq. Eccles. ritib. tom. 2. lib. 1. cap. 8. art. 4. §. 10.* Ad hoc etiam consuetudine conferendi Ordines minores extra sanctuarium, & Altare, evenisse arbitramur, ut vetus Ordo Romanus, & Pontificale Romanum severè quidem interdixerint, ne Ordines sacri, inter quos etiam Subdiaconatus fuit postea cooptatus, extra Missarum solemniam conferantur; *minores verò Ordines conferendos* (uti loquitur citatus Hallier) *etiam extra ipsa, favorabiliter indulgent.* Negari tamen non potest, congruum esse, inaspisque consuevit ritui in eodem Pontificali præscripto, ut, quantum fieri potest, etiam hodie omnes Ordines in Missa conferantur; *Quia omnes Ordines* (ut *eodem cit. cap. 5. art. 1. num. 3.* prosequitur Hallier) *ad Sacrificium Missæ, tanquam ad finem suum, & scopum referunt; omnium ipsam consummatio, ac perfectio est.... Consentaneum est itaque, ut coram Divinis symbolis, que Jesum in sacro Altari presentem continent, Ordinationes perficiantur.*

V. Sed, quod de Ordinibus minoribus congruum diximus, de sacris est, ex gravi præcepto, servandum; nullus quippè à gravi culpa eximiret Episcopum, qui contra communem Ecclesiæ morem, ritumque in Romano Pontificali præscriptum, sacrum Ordinem extra Missarum solemniam conferret. Ad sacram verò ceremoniam licetè explendam, Missa, non ab alio, sed *ab eo celebrari debet* (inquit Hal-

Hallier *cit. capit. 5. art. 3.*) à quo Ordines sunt conferendi; idemque adnotaverat Glossa in *Cap. Quod sicut, de elect. verb. Dividatur;* & merito; tum quia, ut eadem Glossa ibidem advertit, ita obtinuit constans & perpetua Latine Ecclesiæ consuetudo, cui consonant etiam Græcorum praxis, de qua Arcudius *lib. 6. Concord. cap. 2.* Goarivs in *notis ad Eucholog. Græcor. pag. 299.* & Morinus *de sacr. Ordin. part. 5. exercit. 11. cap. 6.* tum quia, nisi Missa ab eo fiat, à quo Ordines conferuntur, *dividitur mysterium unitatis*, uti loquitur Innocentius III. in *cit. cap. Quod sicut, de elect.* cum enim omnes ordinati debeant sanctissimam Eucharistiam percipere, & manibus Ordinantis, quod ab Ecclesiæ primordiis usitatum, ac severa lege præscriptum, ostendit sæpius citatus Hallier *sec. 8. cap. 11. art. 5.* asseritque Auctor *Eccles. Hierarch. cap. 6. Sub fine eorumdem sanctissimæ consecrationis, Divinitissime Eucharistiæ Communio traditur à Pontifice, qui illos consecravit;* nisi Eucharistia ab illo eodem conficiatur, à quo initiatu porrigitur, non adeo perfecte representatur unio ipsorum cum suo Præsule; quemadmodum exhibetur, cum celestem panem ab eodem paratum, suaque consecratione in Christi Corpus conversum omnes simul accipiunt; quæ quidem ratio fortissè adhuc urget, si agatur de Ordinatione Episcopi, vel Presbyteri, qui ad eandem Ecclesiæ unionem representandam, debent idem Sacrificium cum Ordinate conficere, seu simul concelebrare. Denique tenetur sacrorum Ordinum collator Missam facere per se ipsum, ut obtemperet Pontificali Romano, Clementis VIII. & Urbani VIII. auctoritate roborato; ibi enim alius non apparet descriptus ritus conferendi sacros Ordines, nisi in Missa conferentis.

VI. Quare hæc, quæ adduximus, ad propositam referentes questionem jure indubitatum diximus, prædictum Præsulem, qui Ordines etiam sacros contulerat, cum, non ipse, sed alter Sacrificium offerret, multis nominibus graviter deliquisse; sed, quod attinebat ad collatorum Ordinum validitatem, hanc sustineri, neque ulla probabili ratione posse in dubitationem adduci, asserimus. Quamvis enim inventi sint pauci aliqui Auctores, quos commemorat Hallier *cit. cap. 5. art. 2.* qui opinati sunt, Sacrificium Missæ esse de substantiâ consecrationis, seu promotionis ad Sacros Ordines, attamen in primis nemo umquam dixit, esse de Ordinationis substantiâ Missam Pontificis ordinantis; deinde ea ipsa pancorum opinio jamdiu rejecta & explosa fuit ab omnibus Theologis, & Canonistis; quos congerit Sánchez *Consil. moral. lib. 7. cap. 1. dub. 4.* Quocirca Hallier *cit. loc.* indubitanter ratam habendam ait Ordinationem, extra Missarum solemniam factam: «Adeo Eucharistia ab illo eodem conficiatur, à quo initiatu porrigitur, non adeo perfecte representatur unio ipsorum cum suo Præsule; quemadmodum exhibetur, cum celestem panem ab eodem paratum, suaque consecratione in Christi Corpus conversum omnes simul accipiunt; quæ quidem ratio fortissè adhuc urget, si agatur de Ordinatione Episcopi, vel Presbyteri, qui ad eandem Ecclesiæ unionem representandam, debent idem Sacrificium cum Ordinate conficere, seu simul concelebrare. Denique tenetur sacrorum Ordinum collator Missam facere per se ipsum, ut obtemperet Pontificali Romano, Clementis VIII. & Urbani VIII. auctoritate roborato; ibi enim alius non apparet descriptus ritus conferendi sacros Ordines, nisi in Missa conferentis.

VII. Hæc nos pro veritate trine scripsimus; nostrumque suffragium approbatum fuit à Congregatione generali, anno 1715. habita coram felic. rege. Clemente XI. Cumque postea ad Sedem Apostolicam delatum fuerit, quemdam Episcopum in Hibernia sacros

eros Ordines contulisse, cum sacra Mystera, non à se, sed ab alio Sacerdote conferentur, eadem Controversia iterum excitata, atque ad novum examen in eadem Congregatione est adducta; & Cardinalis Petra, tunc ejusdem Consultor, jussu pariter sententiam suam proferre, à nostro sensu non recessit, Ordinumque collationem illicitam & ipse pronuntiavit, validamque sustinuit; ejusque sententiam confirmavit fel. rec. Innocentius XIII. in Congregatione generali, habita die 5. Februarii 1722. qui simul prædictum Episcopum per Brussellensem Internuntium serio moneri jussit, ut conscientie suæ consulere, cum certè graviter in canones peccasset, quemadmodum legere est in ejusdem Cardinalis Petra *Comment. ad Constitut. Apostol. tom. 5. pag. 188.*

VIII. Neque hæc extra propositum dicta censeantur; scimus quippe, non multis antea annis in quadam Synodo disceptatum, an à sacerdotum Ordinum exercitio forent arcendi, qui à finitimo Episcopo illos receperant tempore Sacrificii ab alio Sacerdote oblati. Quapropter à nostro instituto minime alienum judicavimus, hujus controversie decisionem referre, ut, si in posterum contingat, in aliqua Synodo eandem referri, sciat Episcopus, quid sit de liberandum.

CAPUT XII.

Ad demonstrandum, quàm circumspectè sit in Synodo loquendum de Ministro Sacramenti Matrimonii, nonnulla præmittuntur respicientia Concilii Tridentini decretum, quo irrita fiunt Matrimonium clandestina.

Handquamquam satis explicare possumus, quantum intersit, ne in

Episcopales Synodos ullum obrepant verbum, quo videatur aliqua approbati opinio, inter Catholicos controversa; quamvis enim illud fortasse ex Episcopi, seu potius Scriptoris calamo oscitanter excidat, statim nihilominus Auctores stantes pro ea sententia, sibi adscriptulari decantant Synodorum auctoritatem, quam omnes jure meritoque plurimi faciunt, privatorumque Doctorum placitis anteponunt, Rem enarrabimus, è qua vel sola apparebit, quanta circumspectioe opus sit in concinnandis Synodalibus decretis, ne in ullam deflecti valeant de re aliqua dissidentium Theologorum partem.

II. Concilium Tridentinum *sess. 24. de reformat. matrimonii cap. 1.* irrita esse decrevit matrimonium, quæ aliter deinceps contraherentur, *quam præsentè Parocho, vel alio Sacerdote, de ipsius Parochi, seu Ordinaris licentia, & duobus, vel tribus testibus; simulque statuit, ut hujusmodi decretum in unaquaque Parochia suum robur post trigintra dies habere incipiat à die primæ publicationis, in eadem Parochia facite, numerandos.* Absolutio, atque ab Apostolica Sede confirmato Concilio Tridentino, quamplurimi Episcopi suas cogerunt Synodos, in quibus prædicti decreti promulgationem, uti par erat, urgentes per singulas Parochias, populo denuntiari jusserunt, firmitate caritura quælibet conjugia in postremum contrahenda, nisi fuerint celebrata *coram legitimo Ministro.* Equidem nobis persusum est, hanc unam ob causam ab hisce Synodis Parochum appellari legitimum matrimonii Ministrum, quia scilicet ipse est publicus Minister, cui soli Ecclesia auctoritatem tribuit, sua presentia roborandi matrimonii contractum, eique vires & firmitatem adjiçendi; at nihilominus plures Doc-

tores, præcipuè Serry in *præfat. ad nov. edit. Operum Melchioris Cani c. 7. §. Novam*, ejusmodi loquutionibus à Synodis inconsideratè, ut nos opinamur, usurpatis, atque à se diligenter collectis, usi sunt ad probandum, etiam ex Synodorum sententia, Sacerdotem esse verum & proprium Sacramenti matrimonii Ministrum; quod proinde, nisi fuerit Sacerdotali benedictione sacramentum, neque gratiam-conferre, neque ulla ratione ad Sacramenti dignitatem pertingere, iidem Auctores defendunt. Verum, quot, & quantis difficultatibus hæc opinio sit obnoxia, quotque habeat contradictores, necessarium ducimus hic exponere, ut deinceps cautiore sint Episcopi in suis conscribendis decretis, atque ut acturi de matrimonio, à prædicta, plerisque Theologis invisita, loquendi formula abstineant.

III. Fidelium matrimonium à Deo in officium naturæ ab initio institutum, fuisse postea à Christo Domino elevatum ad dignitatem veri & proprii Sacramenti novæ legis, causantis gratiam ex opere operato, veritas Catholica est, definita ab Eugenio IV. in Decreto pro Armenis §. *Septimum*, atque à Tridentino *cit. sess. 24. de reformat. Matrim. c. 1.* quam à Lutheri, Calvini, aliorumque hæreticorum telis vindicat Bellarminus de *Sacram. matr. lib. unic.* Quamobrem, quo religiosius fideles matrimonium celebrarent, quod *magnum esse Sacramentum in Christo, & in Ecclesia*, prædicaverat Apostolus ad *Ephes. 5.* ab Ecclesiæ prinordiis, eorum est, ne alter illud inirent, quam coram Sacerdote, cuius benedictione quodammodo obsignaretur. Hujus disciplinæ testimonium nobis perhibent antiquissimi Patres. *Eremita S. Ignatius epist. ad Polycarpum num. 5.* ex recensione Cotele-

ti tom. 2. pag. 41. ait: *Decet verò,*

*ut sponsi, & sponsa de sententia Episcopi conjugium faciant, quo nuptiæ sint secundum Dominum, & non secundum cupiditatem. Omnia ad honorem Dei fiant; & juxta aliam editionem: Decet verò, ut mariti, & maritæ cum Episcopi arbitrio conjugium faciant, quo nuptiæ juxta Dominum sint, non autem juxta cupiditatem. Tertullianus lib. 2. ad Uorem cap. 8. edit. Paris. ann. 1674. pag. 191. scribit: Unde sufficientiam ad enarrandam felicitatem ejus matrimonii, quod Ecclesia conciliat, & confirmat oblatio, & obsignat benedictio; & lib. de pudicitia, ejusdem edit. pag. 718. & in Pamellii edit. cap. 4. Ideo penes nos occultæ quoque conjunctiones, ad est non prius apud Ecclesiam professæ, juxta machinam, & fornicationem judicari periclitantur &c. Ad quem locum Rigaltius in *notis pag. 114.* animadvertit, his verbis à Tertulliano prolatis: *Non prius apud Ecclesiam professæ; indicari conjugia, in quibus non fuerat servata consuetudo, qua solebant Fideles conjugandi per Presbyteros Ecclesiæ offerri, ut communibus votis conjugia benedicerentur: quam quidem consuetudinem firmavit Concilium Carthaginiense IV. can. 13. relat. à Gratiano can. 5. 30. quæst. 5. Sponsus, & sponsa, cum benedicti sunt à Sacerdote, à parentibus suis, vel à paronymis offerantur.* Ad eundem verò morem alludit Syneus Cyrenensis, qui floruit initio sæculi v. edit. 105. ad Euprotium, fratrem, & successorem suum in Metropolitana Sede Ptolomæidis in Lybia Pentapolitana, cum scripsit *pag. 248.* ex recensione Petavii: *Mihi & Deus ipse, & lex, & sacra Theophyli (Patriarchæ Alexandrini) manus uxorem dedit;* ut enim opportuè observavit Christianus Lopus in *schol. & not. ad canones octavæ Synodali tom. 2. pag. 142.* hæc S. Synesi*